

Genişmiqyaslı işler, sistemli ve ardiçil tədbirlər, dərin islahatlar nəticəsində Azərbaycan siyasi və mərkəzi, regionun siyasi, iqtisadi və mədəni mərkəzi, iri-miqyaslı enerji, nəqliyyat və infrastruktur layihələrinin təşəbbüskarı və fəal iştirakçısına çevrilib. Bütün bunlarla yanaşı, Avropanın enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində etibarlı tərəfdəş, dünya kosmos ailesinin üzvü, mühüm tranzit qoşağı kimi beynəlxalq aləmde tanınır. Əlbətə ki, dünya dövlətləri ilə əməkdaşlıq və dostluq münasibətlərinin inkişafı ölkəmizin xərici siyaset kursunda prioritet istiqamətlərindədir. Güclü dövlət və qazandığımız uğurlar bizi Zəfərimizi yaşıtdı. 30 il yaxın işğaldə olan torpaqlarımız Azərbaycan Prezidenti, Ali Baş Kommandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə işğaldan azad olundu. Azərbaycanın həm hərb meydanında, həm də diplomatiya sahəsində Ermenistanı diz çökdürməsi dövlətimizin gücünün göstəricisidir. Bütün dünya Ordumuzun gücünü, işgalçı Ermenistanın meğlubiyyətini gördü. Azərbaycan xalqı başda olmaqla, bütün türk dünyası bu tarixi Zəfəri yaşadı. Qarabağ Zəfəri sayesində regionda yaranmış yeni geosiyasi vəziyyət təkər region dövlətlərinə deyil, bütün Avrasiya məkanında sülh və inkişaf yol açır.

Bugünkü günümüzün reallığı, əsas hədəf Qarabağın bərpası və Böyük Qayıdış strategiyasını reallaşdırılmasıdır. Azad edilən şəhər və kəndlərimizin yenidən qurulması, öz yurd-yuvalarından didərgin düşən soydaşlarımızın evlərinə qaytarılması əsas məsələlərdəndir. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin müdrik, uzaqgörən siyasetinin nəticəsidir ki, işğaldan azad olunan ərazilərə etdiyi sefərlər zamanı həmin yerlərdə verdiyi mesajlar, açılışı olan obyektlər, yaradılan infrastruktur layihələri deməyə əsas verir ki, böyük quruculuq işləri nəticəsində bu ərazilərde artıq yeni həyat başlanıb. Artıq doğma Vətənə, doğma şəhərə 32 il-dən sonra əzəli sakinlər qayıdır. Azərbaycan tarixi ədaləti bərpa etdi, Kəlbəcər şəhərində 1-ci yaşayış kompleksi ərazisində fərdi və coxmərtəbəli evlərə köçən sakinlərin rahatlığı təmin edilib. "Dövlət sizin üçün burada gözəl şərait yaradıb. Kəlbəcər şəhəri indi dünyanın ən gözəl mənzərəli şəhərlərindən birinə çevrilir. Siz artıq birinci yaşayış kompleksində evlərə təmin olunurunuz, amma inşaat işləri bununla bitmir. Bu gün təməlini qoymuş növbəti yaşayış komplekslərində yaxın gələcəkdə sizin qohumlarınız, dostlarınız gəlib yerləşəcək. Birinci mərhələdə "Böyük Qayıdış" Proqramı çərçivəsində Kəlbəcər şəhərində dörd yaşayış kompleksinin inşası nəzərdə tutulur və bu binalarda 10 mindən çox insan yaşayacaq. Təbii ki, lazım olan bütün digər infrastruktur layihələri də icra edilibdir. İşıq, su, təbii qaz çəkilib, yollar salınıb, minalardan təmizləmə işi aparılıb. İndi Kəlbəcər şəhərində gözəl məktəb tikilir və gələn il istifadəyə veriləcək. Ancaq bu il dənili Kəlbəcərləri uşaqlar modul tipli məktəbdə oxuyacaqlar", - deyə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev Kəlbəcər şəhərində 1-ci yaşayış kompleksinin ərazisində fərdi və coxmərtəbəli evlərə köçən sakinlərlə görüşü zamanı bildirib.

REGIONDA YARADILAN ƏN BÖYÜK YAŞIL ENERJİ MƏNBƏYİ

Böyük Qəlebənin nəticəsində yaradılmış yeni reallıq Qarabağın bərpası və inkişafını nəzərdə tutan Böyük Qayıdış strategiyasının aktuallığını təmin edir. Söyügedən strategiya yeni infrastrukturun yaradılması ilə yanaşı, işğaldan azad olunmuş ərazilərin ümumən regionun yeni inkişaf modelinə çevirməkdən ibarətdir. Əlbətə ki, bu gün işğaldan azad edilmiş ərazilərdə aparılan bərpa-quruculuq işləri planlı şəkildə həyata keçirilir. Yeni yollar çəkilir, dəyaniqli və davamlı iqtisadi fəallığın təmin ediləcək yənəldilən infrastruktur layihələri realaşır, tarixi-mədəniyyət və dini abidələrimiz təmir və bərpa olunur. Su, qaz, elektrik təsərrüfatlarının bərpası ilə bağlı işlər uğurla davam etdirilir. Bu gün işğaldan azad olunmuş ərazilərimiz kimi, Tərtər çayı üzərində yerləşən "Azərenerji" ASC-nin 22,5 Mvt gücündə olan "Yuxarı Vəng" Su Elektrik Stansiyasının tikil-

Böyük Qayıdış strategiyası: yenidən dirçələn Kəlbəcər!

Prezident İlham Əliyev: "Kəlbəcər şəhəri indi dünyanın ən gözəl mənzərəli şəhərlərindən birinə çevrilir"

məsi Vətən müharibəsində Qəlebəmizdən sonra regionda yaradılan ən böyük yaşıł enerji mənbəyidir. Əlbətə ki, təkər bu SES-de istehsal edilən yaşıł enerji növbəti 5 il ərzində Kəlbəcər rayonunun elektrik enerjisi tələbatını tam ödəyə bilər. Ümumi gücü 40 meqavat olan "Kəlbəcər" SES silsiləsi azad edilən ərazilərdə 42 meqavatlıq "Zəngilan" SES silsiləsindən sonra tikilən ikinci böyük silsilədir.

"Yuxarı Vəng" SES-ə su iki mənbədən - "Nadirxanlı" SES-in çıxışı və Tutqu çayı üzərində inşa edilən baş suqəbuledici qurğudan daxil olur. Müasir avadanlıqla təchiz edilən stansiyada 110 kilovoltluq Açıq Paylayıcı Qurğu tikilib və 24 damarlı optik kabel xətti çəkililib. Bununla da stansiya mərkəzləşmiş SCADA sistemine integrasiya olunmaqla yanaşı, ən müasir rəqəmsal idarəetmə sistemləri ilə təchiz olunub və burada lazımi kibertəhlükəsizlik tədbirləri görüllər.

Layihə çərçivəsində həyata keçirilən tikiiti-quraşdırma işlərində ətraf mühit amilləri nəzəre alınır. Əlbətə ki, çay balaqlarının derivasiya borusuna daxil olmasının qarşısının alınması və onların çay ekosistemində saxlanılması üçün xüsusi hidrotexniki qurğular layihələndirilərək tikilib. "Yuxarı Vəng" SES-də il ərzində 66 milyon kilovat-saatadək yaşıł enerjini istehsal olunması nəzərdə tutulur. Bu da 15 milyon kubmetr təbii qaza qənaət edilməsi, 27 min tondan çox karbon emissiyasının qarşısının alınması deməkdir. Bu layihə BMT-nin iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə və yaşıł enerji keçidin sürətləndiriləcək baxımından əhəmiyyətlidir. "Yuxarı Vəng" SES "Yaşıł dünya naminə həmrəylik ili" çərçivəsində həyata keçirilən əhəmiyyətli təşəbbüslerden biri olmaqla, Azərbaycanın enerji sektorunu ilə bağlı beynəlxalq seviyyədə qəbul edilən ekoloji standartlara uyğun icra edilib və ölkəmizin yaşıł enerji inkişafına sadıqlılığını göstərən bir nümunədir.

MDB ÖLKƏLƏRİ ARASINDA BİRİNCİ YERİ TUTAN TUNEL

Azərbaycan yalnız özünün maliyyə resurslarına arxalanaraq sıfırдан yeni şəhər və kəndlər salır. Böyük Qəlebənin nəticəsində yaradılmış yeni reallıq Qarabağın bərpası və inkişafını nəzərdə tutan Böyük Qayıdış strategiyasının aktuallığını təmin edir. Hazırda işğaldan azad edilmiş ərazilərin bərpası, gələcək inkişafının təmin olunması, zəruri infrastrukturun yaradılması və əhalinin doğma torpaqlarına qayıdışı istiqamətində genişmiqyaslı tədbirlər həyata keçirilir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Kəlbəcər şəhərində 3-cü və 4-cü yaşayış komplekslərinin təməlini qoyma. 3-cü yaşayış kompleksinin ümumi ərazisi 7,6 hektar olacaq. Burada 4 və 5 mərtəbəli 29 bina tikiləcək. Kompleksdə 476 mənzilin inşası planlaşdırılıb ki, onlardan da 8-i birotaqlı, 176-sı iki-

taqlı, 169-u üçotaqlı, 123-ü isə dördotaqlı olacaq. Buraya köçürülecek ailələrin rahatlığı və məşət məsələlərinin həlli üçün kompleksdə bütün əzəri infrastruktur qurulacaq. Əlbətə ki, burada məşət və ticarət obyektləri, futbol meydançası, istirahət guşələri, səhərbətgahlar, uşaq oyun meydançası, velosiped yolları, yerüstü avtomobil dayanacağı yaradılacaq. Binalar daimi su, elektrik təchizatı və yüksəksüreli internet təmin ediləcək. Ərazidə geniş abadlıq və yaşıllıq işləri görülləcək.

Kəlbəcər şəhərində 4-cü yaşayış kompleksinin ərazisi 10 hektar yaxın olacaq. Buraya ümumilikdə 807 ailənin köçürülməsi nəzərdə tutulur. Yaşayış kompleksində 128 birotaqlı, 304 ikiotaqlı, 293 üçotaqlı, 82 dördotaqlı olmaqla 807 mənzil inşa ediləcək. Burada 4 mərtəbəli 26 binanın inşası planlaşdırılır. Binaların 1-ci mərtəbəsində məşət və ticarət obyektləri yaradılacaq. Yaşayış kompleksində sakinlərin rahatlığı və asudə vaxtlarının səmərəli təşkili üçün idman meydançası, velosiped yolları salınacaq, istirahət guşələri, səhərbətgahlar, uşaq oyun guşələri inşa olunacaq. Binaların hamısı daimi su, elektrik enerjisi və yüksəksüreli internet təchiz ediləcək. Ərazidə, həmçinin geniş miqyasda yaşıllıq zonalarının salınması nəzərdə tutulur.

Dayanıqlı sülhə, tərəqqiyə əsaslanan Azərbaycan Vətən müharibəsindən öten müddət ərzində işğaldan azad olılmış ərazilərin minalardan və partlamamış hərbi sursatdan təmizlənməsi, müasir yaşayış, istehsal və xidmet infrastrukturun qurulması istiqamətində kifayət qədər layihələri həyata keçirib və bu davamlıdır. Eləcə də, nəqliyyat-kommunikasiya xətlərinin bərpası, xüsusi Zəngəzur dəhlizinin açılması istiqamətində mühüm işlər görüllər. Qısa bir zamanda Böyük Qayıdışın ilk karvanı olan Ağalya edilən köç, eləcə də, Şuşada, Füzulidə və digər ərazilərdə görülən işlər bunu deməyə əsas verir.

Birinci pilot layihə olan "Ağlılı kənd" layihəsi Zəngilanda icra edildi, Beynəlxalq hava limanlarının - Füzulidə Beynəlxalq hava limanının, daha sonra Zəngilan və Laçında beynəlxalq hava limanlarının istifadəyə verilməsi Azərbaycanın nəhəng quruculuq işlərinin həyata keçirməsindən xəbər verir. Bu, Azərbaycanın gücünün göstəricisidir. Beynəlxalq hava limanlarının inşa olunması, 100 kilometrlərlə dəmir yoluğun çəkilməsi regionun logistik sisteminin tamamilə dəyişdirilməsində əhəmiyyətlidir. Azərbaycan bu gün quruculuq meydənində imza atdıq lahiyələri ilə sözünü deyr. İşğaldan azad olunan ərazilərdə böyük abadlıq-quruculuq işləri davam etdirilir. İşğaldan azad edilmiş ərazilərin yenidən qurulması, bərpası, dayanıqlı inkişafının və əhalinin yüksək həyat səviyyəsinin təmin olunması üçün zəruri infrastrukturun yaradılması istiqamətində ardıcıl tədbirlər görülür. Məlumdur ki, Azərbaycan Zəfər qazandıqdan sonra işğaldan azad edilmiş ərazilərdə müxtəlif yaşayış məntəqələri arasında, eləcə də bu məntəqələri ölkənin digər şəhər və rayonları ilə birləşdirən nəqliyyat infrastrukturunu formalasdırılmışa başlanıldı. Əlbətə ki, strateji əhəmiyyət kəsb edən məsələlərinin əmək həllinə xidmət edən peşəkar idarəetmə sisteminin mövcudluğunu işlərin sürətli və səmərəli həyata keçirilməsində mühüm əhəmiyyət kəsb edir. "Azərbaycan Respublikasının işğaldan azad edilmiş ərazilərinə Böyük Qayıdışa dair I Dövlət Proqramı"nın icrası nəticəsində nəzərdə tutulan hədəf göstəricilərinə uyğun olaraq 2026-ci ilədək ərazilərdə görülecek işlər əhalinin təhlükəsizliyin təmin olunmasına, eləcə də etibarlı, keyfiyyətli və dayanıqlı infrastruktur təminatın həyata keçirilməsinə su, qaz, elektrik, istilik və s. infrastrukturun yenidən qurulmasına və s. yönəldilib. Bu Dövlət Proqramının hazırlanmasında mütərəqqi beynəlxalq təcrübə, bu sahədə strateji inkişaf tendensiyaları, işğaldan azad edilmiş ərazilərin sosial-iqtisadi potensialı və dünyada iqtisadiyyatın müasir çağırışları nəzəre alınır. Bu sənəd əhalinin doğma torpaqlarına geri qayıdışını məsələlərini, məskənlaşacaq əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirmək, məşğulluq imkanlarını artırmaqla yanaşı, dayanıqlı sosial-iqtisadi inkişafı təmin etmək hədəflənən məqsədlərin sürtü və keyfiyyətli icrasına öz töhfəsini vermekdədir.

KƏLBƏCƏRDƏ YENİ YAŞAYIŞ KOMPLEKSLƏRİ

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev Kəlbəcər şəhərində 3-cü və 4-cü yaşayış komplekslərinin təməlini qoyma. 3-cü yaşayış kompleksinin ümumi ərazisi 7,6 hektar olacaq. Burada 4 və 5 mərtəbəli 29 bina tikiləcək. Kompleksdə 476 mənzilin inşası planlaşdırılıb ki, onlardan da 8-i birotaqlı, 176-sı iki-

Zümrüd BAYRAMOVA